

[Undervisningsministeren.]

Det ærede medlem stillede mig til slut et spørgsmål om „præstens tilsyn“; sådan sagde det ærede medlem, og jeg lagde mærke til, at adskillige andre ærede medlemmer brugte det samme udtryk, men det er et galt udtryk. Det ejendommelige ved lovforslaget her — og ved forslaget allerede som kommissionen fornedede det — er jo, at der ikke er tale om noget tilsyn. Der står udtrykkeligt: „ret til at overvære kristendomsundervisningen...“; det må jeg lægge en vis vægt på, og ærede medlemmer vil se, at i folketingets betænkning siges det udtrykkeligt, at både § 16 og den københavnske paragraf skal forstås således, at der er tale om ret til at overvære undervisningen. Den ret erkender vi kan være i præstens interesse, da han skal confirmere børnene; men der er ikke tale om en ret til bagefter at kritisere læreren eller til at anmelde, f. eks. til skoleinspektøren, forskellige ting, som præsten mener at have iagttaget, eller til på anden måde at foretage sig noget, der ligner et tilsyn. Det må jeg indskærpe, for det er en væsentlig årsag til, at enighed har kunnet skabes. Man skulle nødtigt bringe den opfattelse ud til befolkningen, at der her var tale om et tilsyn, for det er der ikke.

Det var fuldkommen rigtigt, når det ærede medlem hr. P. A. Poulsen med henblik på det historiske sagde, at det er de særlige forhold i Sønderjylland, som er forklaringen på nævnsinstitutionen dernede, og at det er uensartetheden i forholdene i Sønderjylland og i det gamle land, som har bevirket, at vi har taget initiativet til gennemførelsen af en ny tilsynslov.

Det ærede medlem fremdrog en lille ting vedrørende § 4, nemlig hvorvidt en præst kan blive medlem af en skolekommission, når han er præst i et anneksogn. Dertil må jeg sige, at medens vi ikke har fastholdt kravet om, at han lige akkurat skal stå på den kommunale valgliste, kan man ikke godt tænke sig, at han kan blive medlem af skolekommissionen, hvis han ikke bor i sognet. Det synes jeg gør en betydelig forskel. Indehavelsen af en kommunal stilling må jo være afhængig af, at man virkelig hører til i vedkommende kommune. Jeg kan ikke se, at lovforslaget kan forstås anderledes end, at det må betyde en i kommunen boende præst; så kan der altså forekomme tilfælde, hvor man med beklagelse må sige, at præsten ikke kan blive medlem. Det må man finde sig i, da han nu engang bor i en anden kommune.

Det ærede medlem har brugt det udtryk om den kongelige udnævnelse, at det var en

fjer i hatten. Jeg har ikke noget imod det udtryk; det siger jo noget af det samme, som jeg før fremhævede. Men ligesom vi fra rigsdagens side ved loven af 1946 anerkendte stillingen som ikke mere bundet til en enkelt skole, hvad den oprindelig var, betyder nu den kongelige udnævnelse, at man, som jeg fremhævede før, fastslår den pædagogiske betydning, stillingen har.

Til det ærede medlem hr. Fr. Kristiansen vil jeg gerne sige, at det var betegnende, og det var et udtryk for tankegangen i de kredse; der interesserer sig så stærkt for skolenævnene, at det ærede medlem sagde, at hans parti ønskede samme interesse for disse, som der var i friskolekredse. Det er jo karakteristisk for friskolen, at den bygges op af en forældrekræds, der ikke føler sig tilfreds, i hvert fald ikke føler sig fuldtud tilfreds indenfor den almindelige folkeskole og derfor danner en særlig skole. Nu kan man naturligvis aldrig sætte målet så højt, at de to forhold kan blive ens, for den stærke trang til en særpræget undervisning, som giver sig udslag i dannelsen af en friskole, har en særlig ånd i sig, som man ikke kan forlange af de almindelige forældre; det synes jeg siger sig selv. Bestræbelserne kan ikke gå ud på at puste denne ånd i samtlige forældre i landet, det kunne vel heller ikke være ønskeligt, at de allesammen ville lave friskoler; men jeg forstår godt, at det er et sådant element, det ærede medlem ønsker at påkalde. Men jeg har ikke den opfattelse, at det ville nås ved en obligatorisk ordning. En obligatorisk ordning og så denne særlige ånd, som det ærede medlem talte om, de to ting svarer dårligt til hinanden. Jeg tror derfor ikke, det ærede medlem skal være så utilfreds med, at vi er endt med at mene, at hvor ånden er, kan den også gøre sig gældende, og jeg synes ikke, det ærede medlem skal være så utilfreds med, at man ikke tvinger dem, der ikke har den ånd.

Jeg vil gerne sige til det ærede medlem fru Astrid Skjoldbo, at jeg forstod godt, at hun, samtidig med at hun var glad for forslaget i dets helhed, udstødte et suk over, at vi skulle have den omtalte paragraf i bestemmelserne for København, men det hænger jo sammen med, at bestræbelsen i hele lovforslaget går ud på at få en fælles lov for hele landet. Derfor har Sønderjylland måttet bøje sig, København måttet bøje sig, og landet har på andre punkter måttet bøje sig, idet vi har søgt at få en enhedsordning. Da det ærede medlem ligesom havde den opfattelse, at det var en slags klerikalisme, jeg ville indføre i København — sådan forstod jeg i hvert fald det